SỐ THỨ MƯỜI MỘT — SỐ THỨ 2027 — MỖI SỐ 0$03 — NGÀY THỨ NĂM 20 DÉCEMBRE 1923

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONK
DÉPOT LÉGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1763

HANOI	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
Mỗi số 0$03	6$00	3$00	1$50	0$50
Mỗi số 0$04	6$90	3$50	1$75	0$60
Mỗi số 0$05	8$00	4$00	2$00	0$70
Mỗi số 0$10	8$00	3$20	1$60	0$55
Mỗi số 0$10	6$30	3$30	1$65	0$60
Mỗi số 0$10	6$60	3$30	1$65	0$60
Mỗi số 0$10	9$00	4$50	2$25	0$80
Mỗi số 0$10	12$00	6$00	3$00	1$00

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : T. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$12 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Thế nào là công-danh?

Xưa nay ở đời có một vật quí báu là hai chữ công-danh, ai cũng tỏ lòng hâm-mộ; nhưng không mấy người hiểu cho thấu nghĩa hai chữ ấy, vì thế mà tư-tưởng sai lầm, hành động quí-quắc, sinh ra bách kế thiên phương, đường ngang lối tắt, miễn cho thỏa được chút lòng dục-vọng, nào có nghĩ đến những cách yêu-cầu không chánh đáng, chỉ làm thêm một cái tiếu-binh cho người đời; vậy ta nên bàn cho rõ nghĩa hai chữ ấy, để chữa cái bệnh vọng-tưởng hành cầu ấy đi.

Sách Lão-tử có câu rằng: « Thái thượng qui lập công », nghĩa là bậc thái-thượng lấy việc lập công làm qui. Sách Luận-ngữ có câu rằng: « Quân-tử tật một thế nhi danh bất xưng yên » nghĩa là người quân-tử ghét rằng suốt cả đời mình mà không làm được việc gì nổi danh tiếng. Xem như hai câu nói ấy, thì công-danh vẫn là một vật qui hóa ở trong trời đất, ai là chẳng hâm-mộ, ai là chẳng muốn cầu lấy cho mình. Nhưng phải biết rõ rằng thế nào là công, thế nào là danh, có phải một vật ở ngoài đến, có thể lấy tiền mà mua, lấy thế mà tranh được đâu.

Trước hết ta hãy bàn chữ công, người ta có thân thì phải lo kế sinh tồn, cầu phúc yên vui, đủ cho có tài linh-lợi, có tri hoạt bát kiếm được tiền trăm bạc chục, làm nên ông nọ bà kia, cho thân mình được sung sướng, nhà mình được vẻ-vang, cũng chỉ là cái bổn-phận làm người, mình đối với thân mình với nhà mình, thì trách-nhiệm phải như thế, chớ không phải là công; duy có đem tài học tri thức của mình, mà trừ được họa hại lớn, gây được sự-nghiệp lớn, giúp cho loài người được sung-sướng yên vui, thế mới gọi là công, cho nên chữ công không phải là đối với bản thân mình, mà là đối với người khác.

Trong một dân-tộc, khi nào cũng cần phải có những người siêu quần xuất chúng, ra gánh vác công việc cho quốc-dân, để gây cuộc trị an, để mưu đường lạc lợi; những người có tài trí hơn người, không quản khó nhọc, không sợ hiểm nghèo, hy sinh tính mệnh, vận dụng tài lực, giúp cho quốc-dân được hưởng phúc yên vui, đó là sự lập công của bực anh hùng hào kiệt; còn đến những nhà học-vấn hết sức nghiên cứu, phát minh ra học-thuyết mới, để mở mang tri thức cho loài người; lại đến những bực bác ái nhân từ, coi việc lợi công hơn việc lợi riêng, hết lòng giúp đỡ về việc lợi ích của công chúng, đó cũng là một thứ lập công; còn những người lập ra một nghề-nghiệp mới, chế được một khí dụng mới, làm tiện lợi cho nhân quần, cũng là có công với xã-hội. Ấy đường lập công của người ta như thế, có phải, không có tài đức mà gây nên, không chịu gian lao mà lập nổi đâu.

Công đã lập thì danh tất về mình, thực đã có thì danh tất theo sau, ai chẳng sùng bái, ai chẳng ca tụng, danh tiếng đầy khắp bốn bể, để lâu muôn đời, bia đá tượng đồng, trải năm tháng bao lâu cũng vẫn không ma-duyệt; đó mới thật là danh, là vì nhờ chữ công mà sinh ra vậy.

Người ta vì cái bụng hiếu danh, cũng hay làm được công to việc lớn. Ông Mạnh-tử nói rằng: « Hiếu danh chi nhân, năng nhượng thiên thặng chi quốc » nghĩa là người ta bởi ham danh, có thể đem một nước to nhường cho người khác mà không tiếc, ông Trần-đông nói rằng: « tam đại chi hạ, sĩ duy khẳng bất hiếu danh » nghĩa là người ta sinh ở đời sau, chỉ sợ không biết ham danh. Cái bụng ham danh của người ta, thế lực thật là mạnh, nó xui giục mình, kích thích mình, làm cho mình khinh cả của cải, quên cả gian lao, chỉ chăm chăm chú chú, cầu cho đạt cái mục-đích hiếu danh. Xưa nay bao nhiêu công-nghiệp hiển-hách ở trong xã-hội, cũng phần nhiều nhờ cái bụng hiếu danh ấy mà gây nên, xã-hội bao giờ chẳng mong-mỏi ước ao có những bực người hiếu danh như thế.

Người ta cũng nhiều người ham danh, mà không mấy người biết cách cầu danh cho chánh đáng, muốn có danh mà không lo trước hãy lập lấy công. Học vấn tri thức vốn đã không có cái gì xuất sắc hơn người, mà lòng bác ái nhân từ cũng rất là bậc nhược; đối với xã-hội nhân quần, không có công lao chút đỉnh, mà lại chăm chăm cầu lấy tiếng để mua lấy sự vinh hiển hão huyền. Suy cái tâm-lý của những người ấy, thì hình như cho chữ danh là danh tước và danh hiệu xưng hô của riêng một người, không kể mình có công-nghiệp gì hay không, miễn là có được cái danh tước ấy, thì phẩm giá tự nhiên qui lên, địa vị tự nhiên cao lên, ở chốn thôn quê thì chiếm ngôi thứ mà ăn trên ngồi trốc, ở nơi thành thị thì có sĩ diện là ông nọ bà kia, vị thế trong nhà làm ăn đã khá, tiền của đã nhiều, hoặc là lo bòn tậu quyền môn, hoặc là nhờ thế lực tiền thần, sĩ nhục mấy cũng không nề, tốn kém mấy cũng không kể, miễn cho đạt được cái mục-đích mua danh, lấy thế là vẻ-vang sung-sướng; tục bây giờ gọi thế là lo công-danh. Chớ có nghĩ đâu rằng công không có mà lại có danh, thì danh ấy là danh bốn cạnh, là danh mua chuộc, có qui hóa gì, có giá-trị gì, chẳng qua là hươu mang lốt cọp, hầu dọi mũ người, chỉ là cái hư danh ở bên ngoài mà thôi.

Nước Nam ta bây giờ đương buổi duy tân, nghề thực nghiệp đương lo chấn khởi, đường giáo-dục đương mong mở mang, việc ích lợi cho công chúng rất là nhiều, đó là một mối kiến công lập danh cho những người có tri-thức hay là có tư bản. Nếu ai có công tâm giúp được việc công ích, đã có công nghiệp với nhân-quần, tất là hưởng được danh dự ở trong xã-hội, cần gì phải dùng tiền dùng thế mà rước lấy cái hư-danh.

H. T. B.

Âu-châu điện-tin

HAVAS

Paris, ngày 17 Décembre 1923

Tại khoa-học hàn-lâm-viện

Khoa-học hàn-lâm-viện đã phát một giải thưởng 3.000 quan cho quan tư Dussault, và một giải-thưởng 1.500 quan cho M. Bourrel, về sở Địa chất Đông-pháp.

Việc hải-cảng Tanger

Các đại-biểu Pháp, Anh, Tây-ban-nha đã ký cái điều-lệ về đất Tanger. Các đại-biểu Tây-ban-nha ký nhưng còn đợi bản-chánh-phủ ưng chuẩn mới là nhất-định.

TỔ-TUIÊN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 19 Décembre 1923

Tại hội Vạn-quốc

Tòa trị-sự Hội Vạn-quốc đã hội-nghị do M. Branting chủ-tọa. Tòa Trị-sự xét các bản tờ trình của M. Zimmermann, là tòng ủy-viên của hội Vạn-quốc tại Vienne. Tòa Trị-sự lấy làm vui lòng về các sự tiến-bộ trong việc chỉnh đốn nên tài-chánh nước Áo. Tòa Trị-sự cảm tạ M. Zimmermann và quan thủ-tướng Seipel. Tòa Trị-sự cũng lại xét bản tờ-trình của M. Hunger, tài-chánh cố-vấn tại nước Albanie.

Việc nước Bồ-đào-nha

M. Alvaro Castro đã lập tòa nội-các mới. M. Domingos Dereira sung chức thượng-thư bộ Ngoại-giao.

Việc nước Ba-lan

M. Graoski đương tòa nội-các mới.

Việc nước Đức

Tin Berlin. — Có lẽ M. Schacht sẽ sung chức tổng-trưởng nhà quốc-hội ngân hàng.

Tin Dusseldorf. — Hai chục người Đức đến phá nhà thị-sảnh Nonigswinter, đánh một người lính Pháp bị thương.

Một đường giây điện mới

Ngày chủ-nhật mới rồi, tại Rosier d'Egletons (Correze) đã làm lễ khánh-thành đường giây điện thứ nhất về rặng núi Massif central. Đường giây điện ấy có 305 kilomètres, và truyền điện đến 28 xã.

Tại Thứ-dân nghị-viện nước Pháp

Ngày hôm nay, tại Thứ-dân nghị-viện, quan de Lasteyrie sẽ phản đối việc tăng tiền phụ-cấp cho các quan chức. Ngài sẽ xin nghị-viện bỏ phiếu tỏ lòng tin cậy.

VIỆC ĐỘNG ĐẤT Ở NƯỚC COLOMBIE MỚI RỒI

Mấy bữa nay ở rặng núi Cordillière occidentale, vào đường cương-giới hai nước Colombie, và Equateur có xảy ra nạn động đất và núi lửa phun. Thành Combal bị hủy-hoại cả, và đứt hẳn làm đôi không đi lại được, vì các cầu bắc xa bị đổ hoặc lâu mất cả. Mới tìm thấy 90 cái tử-thi. Số người bị thương ngoại hai trăm. Các xã gần đấy bị đá nóng ở núi lửa chảy vào cũng bị hủy-hoại mất nhiều.

Tin Trung-hoa

Ngày 9 decembre 1923

Liên-quân đánh Huệ-châu

Một tờ báo của đảng Nam nói rằng Liên-quân chia làm ba đạo sang đánh Huệ-châu.

Dân loạn ở Tây-giang

Ở Tây-giang nhân dân khởi loạn, thế rất tạo động, Lưu-chấn-Hoàn kéo quân đội về Quảng-tây trấn áp.

Uông-tinh-Vệ sắp sửa về Việt-đông

Tôn-Văn đánh giây thép triệu Uông-tinh-Vệ đại-biểu của Tôn ở Thượng-hải) về Việt-đông để thương-nghị các việc quan yếu. Uông đã khởi trình về Việt-đông được hai ngày.

Quân Tương-hồ sang đánh Mai-huyện

Đàm-diên-Khải (Hồ-nam tổng-tư lệnh) đem quân Tương-hồ sang đánh Mai-huyện Lâm-Hồ nghe tin, phải rút quân về cứu nơi căn bản.

Tin Bắc-kinh

Ngày 8 décembre, nghị-viện khai đại hội, đảng phản đối Ngô-cảnh-Liêm vào nghị trường trước, cử Cốc-chi-Thụy làm chủ-tịch, xếp đặt chưa xong, Ngô-cảnh-Liêm đem vệ-binh vào nghị trường, lôi Cốc-chi-Thụy ra ngoài hai bên ẩu đả nhau một lúc lâu rồi tan hội.

Sâm-xuân-Huyên sai con về Bắc-kinh chúc thọ Tào-Côn

Sâm-xuân-Huyên sai con là Sâm-quang-Đức đem bạ-thư về Bắc-kinh chúc thọ Tào-Côn, trong thư có nói đến việc đối đãi Việt-đông.

Tào-Côn hoãn lệnh tài giảm lại viên

Tào-Côn sợ những lại viên bị tài giảm, đến ngày chúc thọ, kéo đến xin ăn xin lương, làm mất sự vui vẻ chăng, bèn hạ lệnh hoãn việc tài giảm, để đến sau ngày mừng thọ rồi mới thi-hành.

Việc chúc thọ Tào-Côn

Các chánh phái và đại biểu các tỉnh vào chúc thọ ở phủ Tào Côn cả thảy hơn 300 viên. Tào có hẹn Phùng-ngọc-Tường đến tối hôm ấy vào phủ để bàn việc cơ-mật

Bàn việc cơ-mật ở phủ Tào-Côn

Tối hôm mừng thọ, Phùng-ngọc-Tường Vương-thừa-Mâu và Hùng-bình-Kỳ cùng vào phủ Tào-Côn bàn những vấn-đề về Tứ-xuyên, Hồ-nam và Quảng-đông

VIỆC HẢI-CẢNG TANGER CÁC NƯỚC ĐIỀU-ĐÌNH ĐÃ XONG

Chiều hôm thứ ba mới rồi, tại bộ Thượng-thư ngoại-giao ở Paris, các đại-biểu Pháp, Anh và Tây-ban-nha đã ký bản giao-ước về thể-lệ hải-cảng Tanger. Việc hải-cảng Tanger, nguyên ba nước đã đầu điều-đình với nhau, từ năm 1912, đến lúc xảy ra cuộc Âu-chiến lại hoãn; năm 1918 các nước lại điều-đình với nhau, đến cuộc hội-nghị ở Londres tháng juillet mới đây mới liễu kết. Về sau đây nước Ý cũng muốn can-dự vào, nhưng xét ra không có lẽ, nên nước Ý lại đứng ra ngoài. Cứ như công-việc điều-đình mới đây, thì quốc-vương nước Maroc vẫn được giữ chủ-quyền về đất ấy. Quốc vương sẽ cử đại-biểu đến cai-trị nhân-dân Hồi-hồi và Do-thái, và chủ-trương hội-đồng quốc tế lập pháp. Trong hội-đồng này có bốn người Pháp, bốn người Tây-ban-nha, ba người Anh, hai người Ý, một người Bỉ, một người Bồ-đào-nha, một người Hà-lan, một người Mỹ, sáu người Hồi-hồi, ba người Do-thái. Những quyền lợi đặc-biệt của người ngoại-quốc được hưởng trước kia nay bãi đi. Sẽ có một tòa-án riêng, do quan thẩm-phán Pháp, Anh, Tây-ban-nha và các quan hành-chính Âu-châu cầm quyền tư-pháp. Các quan ấy sẽ cử từng ban sáu năm. Tòa án lại có hai quan phó hành-chánh giúp việc. Về thời kỳ thứ nhất thì quan chánh-hành-chính là một người Pháp, còn các quan phó hành-chính là người Anh hoặc Tây-ban-nha. Các việc của hội-đồng lập pháp quyết-định, sẽ có một hội-đồng kiểm-duyệt ưng chuẩn mới được. Hội-đồng kiểm-duyệt ấy có các quan Hành sự của các nước trước đây có ký bản giao-ước Algésiras. Hội-đồng kiểm-soát mọi việc cho bản điều-lệ này, cùng các giao-ước khác thi-hành được đúng, cho về việc kinh-lý các nước đến được tự do, cho về đường quân bị khỏi trái với cái địa vị trung-lập. Các công-trình công-tác về quyền nhà nước sẽ ủy cho một nhà kỹ-sư Pháp, các công-trình công-tác về quyền thị sảnh sẽ ủy cho một viên kỹ-sư Tây-ban-nha. Việc tuần-cảnh thì có 250 người lính bản xứ do một vị quan võ nước Bỉ quản đốc và có ít nhiều quân quan Pháp và Tây-ban-nha giúp đỡ. Về các quyền-lợi trong các công-ty thu lợi ở hải cảng Tanger không thay đổi gì mấy. Nước Pháp vẫn được 30 phần trăm, quốc-vương nước Maroc được một nửa cái phần trước kia về nước Đức, nghĩa là 10 phần trăm, còn một nửa nghĩa là 10 phần trăm kia sẽ giao về bộ cai-trị hạt Tanger.

Cuộc điều-tra về việc làm tư-điền Việt-Nam

Giải nghĩa mấy tiếng

(Tiếp theo)

Quái đanh. — Có phải trc là rỏ rãi không? Phương-ngôn: Rỏ rãi quái đanh.

Xanh, gon. — Đều là cái đường đắp trên mặt ruộng để tát nước tháo qua.

Bờ ba. — Cái bờ đắp ếp vào bờ ruộng để giữ nước.

Móng. — Con mọng, hình như con ruồi mà mình to và dài hơn, hay cắn trâu bò. — Lại tên thứ quả: hồng mọng.

Bương. Bương mất, như: trốn mất, cút mất.

Hới mưng. Cũng tựa như lấp lửng

Khẩn đầu. — Cũng như: khẩn vó, gần bò.

Bảo hao. — Tục ngữ: Ai nói làm sao bảo-hao làm vậy.

Tòa. — Là quần áo lỏa tòa ra, lỏa lọa ra. Ca rao: Ăn chơi cho thỏa thỏa thỏa, có bốn bức váy xé *tòa* làm năm.

Tái hồi. — Sắc mặt tái xám ra cách hốt hoảng sợ hãi.

Vật-nèo. — Chỗ vắng, trở khuất khoản.

Cách nỗ. Đại khái nói: ngăn rào cho cách nỗ đó thôi, chứ người ta tại đức bất tại hiểm, cũng như cách chừng, cách vời.

Ngỏi. — Chực muốn, chực muốn những sự nọ kia.

Lốp, ốp. — Là tốt quá, lòa tốt quá chỉ nhiều là tốt thôi, gọi là lốp, hoặc ốp.

Tành. — Con nít mới biết đứng gọi là tành.

Nghỉ. — Tức là hôn, hôn mê.

Tây ngầy. — Đại khái nói: Ế hàng ngồi tây ngầy cả ngày chẳng ai mua.

Ông bồng. — Nói to ông bồng.

Chắc mầm. — Chắc được một sự gì, chắc lắm lắm như thế.

Chăm bập. — Ấp ôm đêm ấm bao bọc với một người nào.

Trúc-khê, Ngô-văn-Triện.

NƯỚC PHÁP VỚI BÀ CURIE

Thứ-dân nghị-viện đã chuẩn y bản dự-thảo luật-pháp định rằng nhân dịp kỷ-niệm năm thứ hai mươi nhăm về việc phát minh ra chất quang, nhà-nước ân thưởng cho bà Curie, giáo-sư tại ban Cao-đẳng khoa-học ở Paris, một số tiền bổng là 4.000 quan, về phần bà một nửa, còn một nửa là để cho hai cô con gái của bà.

Phép truyền máu xưa nay

Truyền máu thế nào?

Truyền máu nghĩa là lấy máu của người này tiêm sang cho người khác. Một người gọi là *người cho máu* (donneur), con một người gọi là *người nhận máu* (receveur). Truyền máu thì thật là một phương thuốc khỏi-tử hoàn-sinh cho người ta, không gì thần-diệu bằng, khỏi xướng ra đã mấy mươi thế-kỷ nay rồi, nhưng trung-gian vì thương hay có những tai nạn bất kỳ xảy ra, cho nên trong năm 1667, nhà nước lại cấm đi mất một độ, từ đấy đến thế-kỷ thứ XIX, các nhà y-học lại phải bỏ cách truyền máu đi, mà dùng cách tiêm một thứ nước-mận gọi là sérum artificiel thay vào. Tiêm sérum artificiel thì cũng có hiệu quả chứ không phải không, nhưng có điều không được bằng cách truyền máu mà thôi.

Những tai nạn xảy ra trong sự truyền máu có hai thứ, một là đông lại thì người nhận máu chết ngay, không thể cứu lại được. Hai là hai thứ máu không đồng chất với nhau, thì cũng sinh ra chết người, không cứu được. Sở dĩ làm sao mà máu đông lại, là vì khi truyền máu người này sang cho người kia, tất phải dùng những ống tiêm hằng cao-su, bằng thủy-tinh hay bằng các loài kim v.v. lấy chính vì khi máu đi qua những ống tiêm ấy nên máu biến chất đi mà rón-hòn lại.

Nay chỉ việc thêm vào trong máu một chút citrate de soude, thì máu không thể đông lại được nữa, thế là cái tai nạn thứ nhất đã có phương trừ tiệt được rồi, còn một cái tai nạn thứ hai nữa, nghĩa là cái tai nạn máu không đồng chất. Thì dụ như máu cừu thì không thể lấy tiêm cho cho người được, khác giống thì thế đã đành, nhưng cùng giống cũng thế nữa, có khi máu người này không thể tiêm cho người khác được, chính máu người mẹ truyền sang cho con mà con chết ngay. Bởi vậy nên các nhà y-học đã chia mau người ra làm 4 hạng (I, II, III, IV). Các nhà y-học trong nhà phải có sẵn những cái mẫu máu ấy, khi nào muốn truyền máu cho một người ốm, thì trước hết phải xem máu người ốm ấy về hạng nào, bấy giờ mới phải chọn người cho máu cũng có mau về hạng ấy mới có thể dùng được.

Những nhà y-học trong nhà không có sẵn mẫu máu, thì đến lúc lâm sự phải dùng đến cách thử máu sau này. Trích lấy vài giọt máu của người ốm, và vài giọt của người cho máu, hai đằng hòa lẫn với nhau, rồi phết máu vào một mảnh thủy-tinh. Trong mười phút đồng-hồ cầm cái mảnh thủy-tinh ấy giơ ra sáng mà soi, hễ thấy sắc máu trong trẻo, không có gợn chút nào thế là dùng được, nhược bằng thấy sắc máu không được trong-trẻo, có gợn lấm tấm lên, thế là máu ấy không đồng chất với nhau, không thể dùng được. Cứ theo cách thử thì không còn có nguy-hiểm gì nữa.

(Còn nữa)

B. M.

SỞ VÔ-TUYẾN SAIGON

Mới đây sở vô-tuyến-điện ở Saigon đã thử thông tin với bên thượng-quốc. Xét ra việc nhận tin ít lâu nay chính-đốn lại đã được tiến bộ, nay mai có thể trao đổi tin tức với các sở vô-tuyến-điện bên thượng-quốc được.

HÀI ĐÀM

Cái áo thụng xanh

Bà mỗ hỏi ông mỗ :

Cái áo thụng xanh này, ở nhà tôi chẳng thấy ông mặc lúc nào thì may làm gì ?

— Rõ ngố quá, không trách được gọi là nhà quê, áo may có việc đấy !

— Việc gì ?

— Khéo lôi thôi ! Người ta may để đi ấy.... thì mới mặc, chứ lại mặc để ở nhà với bà đấy !

Bà lại cầm cái áo ngắm nghía rồi nói :

Ồ hay, cái áo mới may, mà sao lại lắm bẹt thế này. Kia chỗ hai đầu gối đã sờn rách cả, ý hẳn lại quần vào chỗ phải gió nào đó thôi.

Ông nhăn mặt rồi nói :

Rõ mọi quà đi mất ! ! Ấy cái áo ấy nó có chúng rách thì rồi áo cả nhà mới được lành ! rồi mới được mà sang xưởng ! mới được mà sang trọng !

Phú-Sơn.

Cuộc Đấu-xảo Canh-nông

(Tiếp theo)

Giống gà

Gà Đông-pháp :

Giải nhất	10$	MM. Borel
Giải nhì	8	Lê-thanh-Gia
Giải ba	5	Dufourcq
Giải ba	5	Trần-v-Ký
Giải ba	5	Delsir
Giải tư	2	Đặng-v-Việt

Gà chọi :

Giải nhất	8$	MM. Trần-ngọc-Tài
Giải nhì	5	Bùi-v-Lý
Giải ba	2	Trần-văn-Thu

Gà ở ngoài đem vào :

Giải nhất	15$	M. Borel

Gà lai :

Giải nhất	10$	M. Borel

Gà thiến :

Giải nhất	8$	MM. Joulin
Giải nhì	6	Lê-thanh-Gia
Giải ba	4	Ng-hữu-Ban
Giải tư	2	Mme. Lê-thị-Hồng

Gà Tây :

Giải nhất	10$	MM. Delair
Giải nhì	8	Bùi-nhất-Tân
Giải ba	5	Lê-đình-Oanh

Gà Nhật-bản :

Giải nhất	8$	MM. Trần-v-Ký
Giải nhì	5	S. A. F. C. Bắc-giang
Giải ba	2	Lê-đình-Oanh

Giống ngỗng vịt

Ngỗng :

Giải nhất	10$	MM. Borel
Giải nhì	8	S. A. F. C. Bắc-giang
Giải ba	5	Trần-v-Ký
Giải ba	5	Delair

Vịt :

Giải nhất	8$	MM. Borel
Giải nhì	6	Scheffer
Giải ba	4	Ng-v-Phương
Giải nhất	8$	C. Lautard
Giải nhì	6	M. Borel

Vịt lai :

Giải nhất	10$	Verneuil & Gravereaud

Vịt :

Giải nhất	4$	Verneuil & Gravereaud

Chim

Chim bồ câu :

Giải nhất	5$	MM. Bùi-tuGiêm
Giải nhì	3	S. A. F. C. Bắc-giang
Giải ba	2	Ng-v-Học

Chim lai :

Giải nhất	8$	Dufourcq
Giải nhì	5	Mme Tricard
Giải nhì	5	Scheffer
Giải ba	3	Parez
Giải tư	2	Ng-văn-Minh

Thỏ

Giải nhất	10$	MM. Dufourcq
Giải nhì	8	Scheffer
Giải ba	5	S. A. F. C. Bắc-giang

Thực phẩm

Bơ tươi :

Giải nhất	20$	MM. Borel
Giải nhì	15	Ng-đình-Nghĩa
Giải ba	10	Lê-huy-Chiêu
Giải tư	5	Ng-hữu-Thịnh

Bánh sữa tươi :

Giải nhất	20$	MM. Borel
Giải nhì	15	Ng-v-Xây
Giải ba	10	Vũ-đức-Chà
Giải tư	5	Ng-v-Xuân

Bánh sữa khô :

Giải nhất	20$	MM. Borel
Giải nhì	15	Ng-đình-Nghĩa
Giải ba	10	Ng-v-Kiên

Sữa đóng hợp :

Giải nhất	20$	M. Ng-v-Bôi

Rau và quả hay là đồ hộp

Rau tây.

Giải nhất	10$	MM. Parez
Giải nhất	10	Bùi-v-Cốc
Giải nhì	8	Vũ-thị-Ly
Giải ba	5	Ng-v-Giao
Giải tư	3	Ng-thị-Hiên

Ran ta :

Giải nhất	8$	Mme. Ng-thị-Hai
Giải nhì	5	Vũ-thị-Ly
Giải ba	3	Lê-thị-Hiên

Quả :

Giải nhất	8$	MM. Parez
Giải nhất	8	Lê-thanh-Gia
Giải nhì	7	Mme. Lê-thị-Hiên
Giải ba	5	Lê-thị-Hai
Giải tư	3	Lê-thị-Trang

Bánh quế :

Ng ngọc-Lan	Nam-định
Ng-văn-Tuyên	Nam-định

Tiệc trà mừng quan Thanh-tra thuộc-địa Salles. Đến tối chủ-nhật 23 décembre 1923, hồi 9 giờ, hội Tri-tri sẽ làm tiệc trà mừng quan Thanh-tra thuộc-địa hưu-trí Salles là nguyên hội-viên Hội-đồng bảo-trợ hội Tri-tri tại nhà hội phố hàng Quạt số 59.

Trong ngạch cai-trị. — M. Romanetti Jacques, quan cai-trị hạng ba, Công-sứ Sơn-la nay đổi đi Công-sứ Yên-bái thay M. Fiition quan cai-trị hạng nhì về nghỉ.

M. Nempont Victor quan phó cai-trị hạng nhất, phó Công-sứ Sơn-la nay đổi lên Công-sứ tỉnh ấy thay quan cai-trị Romanetti Jacques.

Hội khoa-học ở Bắc-kỳ. — Hội khoa-học ở Bắc-kỳ (société scientifique du Tonkin) đã bầu lại Hội-đồng trị-sự thì những ông này được bầu :

Hội-trưởng : M. Lochard, khoáng-chất kỹ-sư ;

Phó Hội-trưởng : M. Bernard, vật-lý khoa chuyên-môn ;

Các hội-viên là : MM. Quan tư Dussault, quan tư Gleizes, Melle Gueylard, vật-lý khoa chuyên-môn, MM. Guibier, thanh-tra kiểm-lâm, Houdemer, chánh thầy thuốc thú-y, Dr Le Roy des Barres, Petelot, Schneider, khoáng-vật kỹ-sư, Vieillard, Giám-đốc sở Nông-chính, Trives, Hóa-học kỹ-sư.

Trường Kỹ-nghệ tuyển học-trò ô-tô. Trường Kỹ nghệ tuyển mười người học-trò vận máy ô-tô. Ai muốn xin thì cứ biên tên tại trường học, hạn từ nay cho đến 3 janvier 1924.

Các thể-lệ xin như sau này :

Ít ra cũng được 21 tuổi An-nam, hiểu và biết nói, biết viết chữ Pháp, phải có sức lực. Sau khi được vào học thì sẽ có thầy thuốc của nhà trường khám.

Các giấy phải nộp là : Giấy khai-sinh, giấy lai-lịch ở Tòa-án, hai cái ảnh.

Học-trò ban này có thể thi lấy lương bổng, ở tại trường 12 tháng và qui-cũ theo như lệ chung.

Hội Khai-trí tiến-đức. — Nhân có các ngài thân-hào Nam-kỳ ra Hội chợ Hanoi, hội Khai-trí đặt một tiệc trà ngày mai là ngày thứ sáu 21 décembre, 5 giờ chiều để mừng các ngài.

Hội có lời kính mời cả các quan-viên Hội dùng ngày giờ ấy đến dự tiệc cho trọng-thể, để tỏ lòng thân-ái người Nam kẻ Bắc.

Lời dặng báo này thay vì giấy mời, vì gấp ngày không thể gửi giấy khắp được.

Hội Khai-trí tiến-đức lai cảo

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	21 độ
15 giờ	22 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 20 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 65.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 20 décembre 1923* : — 3 %. 53.15. — 3 1/2 %. 82.60. — 4 %. 1917 56 55. — 4 %. 1918 57. — 5 %. 1915-1916 68 25. — 5 %. 1920 84,50. — 6 %. 1920 81.

Quan đại-sứ Schurman. — Quan đại-sứ Hoa-kỳ Schurman tại Bắc-kinh, trong khi qua chơi Hà-thành vừa rồi có đến xem nhà thư-viện, trường Kỹ-nghệ và các xưởng làm ren và đồ thêu tại Hà-đông.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said ải-cập Ruế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 5 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại DƯỜNG GIA-LONG, 23, giây nói số 236

Một cử-nhân to. — Trong những việc kiện xét tại tòa án sơ-thẩm ngày hôm qua có việc này là quan trọng hơn cả :

M. Gillard, chủ đồn-điền ở Bắc-giang, bắt đền Nhà-nước hai triệu ba mươi vạn bảy nghìn, năm trăm bốn mươi ba đồng và một triệu hai mươi ba vạn, bốn trăm tám mươi francs vì trong khi ông ấy đi việc chiến-tranh, Nhà-nước đòi lại những đất ông ấy đã khai-khẩn mà cho những người lính canh.

Ngạch quan-lại. M. Trịnh-hữu-Giác, thông-phán hạng nhất tại tỉnh Hà-giang, nay đổi đi Phú-thọ thay M. Ng-đình-Huy, thông-phán về hưu.

M. Phan-sĩ-Do, nguyên thừa-phái hạng tư, quản lang Hành-thiện, phủ Xuân-trường (Nam-định) nay được phục chức cũ và đổi đi tổng-sự tại dinh quan quản-đạo Hà-giang thay M. Trịnh-hữu-Giác.

M. Trần-khanh-Thiện, thừa-phái hạng năm tại Tuyên-quang, nay đổi đi Nam-định thay M. Ng-xuân-Vinh về hưu.

M. Nguyễn-bích Lang, thừa-phái hạng năm tại Thái-nguyên, nay đổi đi Nam-định thay M. Ng-tích-Lý tạ thế.

M. Ng-v-Lung, thừa-phái hạng năm tại Hòa-bình, nay đổi đi Thái-bình thay M. Ng-đạt-Nhuận tạ thế.

M. Ng-tiến-Rinh, tú tài quản làng Vinh-viên, tổng Sơn-đoàn, huyện Quỳnh-côi (Thái-bình), nay được bổ thừa-phái hạng năm đổi hàm hàn lâm viện dãi chiếu và đổi đi Tuyên-quang thay M. Trần-khanh-Thiện.

M. Khương-xuân-Hòe, tú tài, quan làng Yên-thôn tổng Thạch-xá huyện Thạch-thất (Sơn-tây) được bổ thừa phái hạng năm đổi hàm hàn lâm viện dãi chiếu và đổi đi Thái-nguyên thay M. Ng-bích-Lang.

M. Vũ-thi-Dương, ấm sinh quán làng Đông-biên, tổng Ngô-xá, huyện Phong-doanh (Nam-định) được bổ thừa phái hạng năm đổi hàm hàn lâm viện dãi chiếu và bổ đi Hòa-bình thay M. Ng-văn-Luông đổi đi nơi khác.

Ngạch học-chính M. Ng.-văn-Đề, trợ-giáo phụ tá tại Đan-nhiễm, (Bắc-ninh) được thăng trợ-giáo tập-sự kể từ ngày 1er janvier 1924.

MM. Ng-tư-Thiển, Đào-tu-Khiêm, trợ giáo phụ tá tại Hưng-yên được thăng trợ-giáo tập-sự.

M. Ng-cát-Tường, trợ-giáo tập-sự được thăng trợ-giáo hạng tám.

M. Vũ-văn-Huống, trợ-giáo phụ-tá tại Hưng-yên được thăng trợ-giáo thực thụ hạng tám.

M. Tạ-đình-Giáp, giáo-học tập-sự tại Haiphong được thăng giáo-học hạng tám kể từ ngày 1er janvier 1924.

Các viên trợ-giáo tập-sự tại Bắc-ninh có tên sau này đều được thăng thực thụ hạng tám :

MM. Ng-van-Đinh, Ngô-v-Học, Lê-xuân-Thức, Ng-v-Du, Đinh-v-Loan.

MM. Chu-thế-Hữu, Nguyễn-v-Luận, Trần-văn-Tường, trợ giáo tập-sự tại Nam-định được thăng trợ-giáo thực thụ hạng tám.

MM. Hoàng-quang-Ngan, Vũ-đức-Tri, Ng-xuân-Giật, trợ giáo tập-sự tại Kiến-an, được thăng thực thụ hạng tám.

MM. Ng.-tất-Thái, Ng.-hữu-Kiên, trợ giáo tập-sự tại Bắc-ninh, được thăng trợ giáo thực-thụ hạng tám.

Có Lê-các-Phương, trợ-giáo tập-sự thi đỗ tốt-nghiệp trường Nữ-Sư-phạm, được bổ trợ-giáo thực-thụ hạng tám kể từ ngày 1er décembre 1923

Ngạch Công-chính. — Các viên tham-tá ngạch Công-chính được bổ theo nghị định ngày 1er décembre 1923 vừa rồi thì nay bổ đi các hạt sau này :

Tòa Công-chính Hanoi : M. Đỗ-v-Sách tham-tá tập sự.

Sở Hỏa-xa phía Bắc Trung-kỳ : M. Dương-xuân-Lang tham-tá tập-sự.

Sở Công-chính Cao-mên : M. Trương-hữu-Bang, tham-tá tập-sự.

Ai có vé trúng số? — Ai có vé trúng số về cuộc đánh số giúp trẻ-con tây lai vô thừa-nhận thì từ ngày thứ hai 24 Décembre này trở đi đem vé đến nhà Đông-pháp ngân hàng mà lấy tiền.

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Chống cự huyện-phái. — Nhân trong làng có vào đám, lũ tên Chu-v-Quỳ mua vui, tự tiện mở đám thổ-lộ, ăn thua cũng kha khá. Sau có người tố-giác quan huyện Thạch-thất là huyện sở tại phái chánh-tổng cùng lính cơ về vây bắt, lũ ấy ra chống cự lại để cho con bạc chạy làm mất tang đi. Tòa Nam-án tỉnh Sơn-tây phạt tên Chu-v-Quỳ, Hoàng-v-Tam, Chu-v-Hồ, Đặng-v-Cường, Ng-đắc-Vẫn, Ng-v-Học, Chu-v-Phê, Đặng-v-Lương, Trần-v-Côn và Đặng-cao Đan mỗi tên 2 năm tù. Tòa Thượng-thẩm xét xong thì cho tên Đặng-v-Lương, vì xét ra là bị phạt oan. Trừ tên Trần-v-Côn đã chết rồi thì thôi Còn lũ tên Chu-v-Quỳ 8 tên đều phải y án cả.

Ăn mạng. — Tên Trần-v-Quang làm phụ ở bến tàu thủy khiêng hàng thuê cho một người đàn bà tên Thị Túc. Khi khiêng xong, tên ấy thấy người đàn bà trả tiền công không vừa ý, đòi thêm không được, sinh sự cãi nhau, rồi cầm đoạn gỗ đánh người ấy bị trọng thương chết. Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Trần-văn-Quang 7 năm tội khổ-sai. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 5 năm khổ-sai vì xét tên ấy không phải là cố ý đánh chết.

Vu khống. — Tên Đặng-v-Thanh, Ng-Hiền và Trần-Hoan cùng nhau làm một cái đơn gửi lên phủ Thống-sứ công-kích về việc bầu lý-trưởng làng lũ tên ấy không công-bằng và lại kiện M. Tấn là tham-tá tại tòa Sứ Thái-bình rằng có gửi mấy lá đơn lên quan Công-sứ kêu về việc ấy nhưng M. Tấn ăn lễ trảm đi. Khi phủ Thống-sứ gửi đơn kiện của lũ ấy về tỉnh xét thì không có bằng-cớ gì là trảm đơn khiếu nại về việc bầu cử cả, nên tòa án đình cứu. M. Tấn lại kiện lại, nên tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt lũ tên Thanh mỗi tên 1 năm tù và 50 đồng. Tòa Thượng-thẩm xét xong y án phạt lũ tên Thanh nhưng cho huyền án.

Ai có mộ để ở đất của chùa Thái bình ? — Ai có mộ để ở đất của chùa Thái bình (Hoàn-long) đã lâu năm nên mai đến mà cất đi, hạn trong ba tháng kể từ ngày 1 tháng 11 tr này trở đi. Nếu hết hạn ấy nhà chủ không cất đi thì nhà chùa sẽ bốc mà quy vào một chỗ cho rộng đất.

Các binh lính biết vận máy ô-tô. — Những binh lính Annam biết vận máy ô-tô, trước đã tòng-quân tại Pháp rồi mà đang nghỉ ở nhà đợi mãn khóa hoặc là đã mãn khóa rồi thì có thể lại được tái đăng. Vậy ai tình nguyện thì cứ đến xin tại sở một lính ở Hanoi đường Maréchal Joffre (phố Cửa đông). Những người xin tái đăng có lẽ trong sáu tháng đầu năm 1924 thì được sang Pháp, không thì nội trong sáu tháng cuối sẽ khởi hành.

Dây điện rơi vào mình. Sáng hôm qua hồi 6 giờ, một người hàng cháo là Ng-thị-Hai 20 tuổi nhà ở Khâm-thiên vào bán hàng ở ngõ Thịnh-đức bị một cái dây điện rơi vào cánh tay trái lê lết cả người. Phải khiêng ngay vào nhà thương.

FAMILY - CINÉMA

29 và 31 Phố hàng Buồm Hanoi

Bắt đầu thứ bảy 29 Décembre 1923

RẠP CHỚP BÓNG FAMILY-CINÉMA

Ở Phố hàng Buồm, Hanoi, chiếu phim ảnh Tiểu-thuyết 12 hồi

LE GANT ROUGE

Mỗi tuần lễ chiếu bốn hồi

Chương-trình từ thứ bảy đến thứ ba chiếu hai hồi

Chương-trình từ thứ tư đến thứ sáu chiếu hai hồi

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói . . . . . A . . 0p 08

Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói . . . . . 0 . 10

Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

3697

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Huyện-lỵ Gia-bình. — Nghe tin rằng huyện-lỵ Gia-bình sắp dời đi nơi khác, 1°) dời về làng Hương-vinh, 2°) xã Đông-cứu, thôn Yên-việt ; song chưa rõ thật định.

Thiết tưởng tỉnh, phủ, huyện, lỵ là cốt để giữ cho cai-trị dân, giữ-gìn cho dân được yên ổn, thì phải ở một nơi trung-trấn mới được ; vì nay lại đem huyện Gia-bình về Yên-sơn thì thành ra huyện Gia-bình, Lang-tài và đồn Yên-sơn ba cái thong-dong một chỗ.

Vả lại huyện Gia-bình trước đã ở Yên-sơn, sau vì vùng tổng Nhân-hữu hay có trộm, cướp, mới phải đem huyện đến làng Khoái-khê, còn Yên-sơn thì đóng đồn khố-xanh.

Nếu nay lại đem huyện về Yên-sơn thì các nơi xa huyện lỵ về những tháng cũ một cô phần e lắm !

Cứ như dư-luận thì đều cho rằng giá đem huyện-lỵ Gia-bình về làng Đại-lai là tiện hơn cả : Sự giao-dịch,

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi trà-dư tửu-hậu.

Tôi bèn tức khắc đi ngay, vừa ra khỏi phòng thì thấy nàng. Chẳng những tôi kinh ngạc, mà nàng cũng sửng sốt cả người. Nàng vốn che một cái mạng rất dày, cho nên trông không rõ mặt. Nàng thấy tôi thì vội vàng nắm ngay lấy cái bao-lan, chẳng sợ chóng mặt mà ngã quay ra đó. Dây lâu nàng mới định thần lại mà hỏi tôi rằng :

— Ông đi đâu thế ?

Tôi nói :

— Tôi sang Mỹ. Thế nàng cũng đi đâu vậy ? Sao tôi xem khắp trong danh bạ, không thấy có tên nàng ?

Nàng nói :

— Tôi về, chứ còn đi đâu ! Lúc tàu sắp chạy tôi mới xuống, cho nên không kịp kê tên vào sổ. Tôi lại còn có bà kế-mẫu cùng đi.

Lúc nàng nói chuyện với tôi, thì về mặt rất là kiều mị ; song lúc nàng thoạt trông thấy tôi mà kinh ngạc, thì cái vẻ mặt lúc đó mới thật là cái vẻ chân thành. Bấy giờ đăng kia có một người đàn bà, trẳng trẻo nhỏ bé, cái nhăn kinh đeo ở trước ngực, mình khoác cái áo lông cừu, thướt tha đi đến, gọi rằng :

— Á-đức-nhĩ ! Tiểu-thư có thấy con nữ-tỳ của tôi đó không ? Tôi quên khuấy đi mất, không nhớ phòng tôi ở số mấy ?

Nàng nói :

— Được ! Để tôi xin trỏ, phòng bà ở đối ngay với phòng tôi.

Rồi đó hai người cùng đi ; khi người đàn bà đó đi qua trước mặt tôi, thì đưa mắt nhìn tôi, chứ không thi lễ. Mà nàng Phồn-hạ-thắc cũng vậy, cũng không chào hỏi gì cả.

Tôi đến buổng ăn, nhận lấy số ghế, đoạn rồi lại trở lên trên boong, để thở hút không khí, vì tôi thấy trong mình khó ở, vàng vất cả người, phải ra chỗ thoáng hơi mới được. Bấy giờ trời lăn phăn mưa bụi, mà tôi cũng cứ mặc, miệng ngậm xì-gà, hai tay đút vào túi quần, đi đi lại lại, bụng nghĩ mình có ngờ đâu lại gặp nàng Phồn-hạ-thắc ở đây, sự đó thật cũng là một sự lạ-lùng vậy. Từ đó tôi lo nghĩ quá mà thành ra vơ-vẩn cả người. Đi bể tất phải trong sáu ngày, mà trong sáu ngày đó lại thỏi thường giáp mặt. Nếu quả như lời Cách-tư-thắc nói, nàng có ý đó xét tôi, thế thì trong sáu ngày đó lúc nào mình cũng phải giữ gìn, không nên lần lữa. Ấy, miệng thì nói thế, song trong lòng nào có thể được đâu. Lúc nào cũng lăm le đến gần, cũng nàng trò chuyện, dẫn biết rõ mười mươi rằng việc chẳng hay đấy, mà cái mưu của mình không khéo thì bị nàng phá hoại đấy, song trong bụng vẫn lấy làm vui thú thôi thuê. Tôi khi đó tựa mình vào hàng lan can, ngẫm trông con tàu chạy, dần dần đã rời xa bờ bể nước Anh, một dãy đèn ở trên bến, chỉ còn thấy thấp thoáng ở trong đám sương mù. Tự nghĩ cái thân thể của mình, dường như thay đổi hết. Trước đây là cái thân ăn-cư dật lạc, nay bỗng biến thành cái thân hồ hải tang bồng. Bản thân mình có muốn thế đâu, chẳng qua sự thế bách sức, mà mình không thể đừng được. Chứ nào mình có chi cẩu công-danh phú quí gì, nhưng cơ sự đã lỡ ra thế này, biết làm sao mà rũ ra được. Mặt bể mông mênh, tiền trình man mát, hoa trôi nước chảy, bờ bến là đâu, đường xa nghĩ nỗi về sau, thực chẳng khác như người ở trong mấy từng mây vậy. Mãi đến bữa cơm tối, nghe thấy hiệu chuông gọi, trong bụng mới biết đói, bèn trở về phòng, thì thấy Cách-tư-thắc đã đủ quần áo trải đệm, đâu đấy cả rồi, lúc tôi vào, thì Cách-tư-thắc đang ngồi thu lu ở trên cái ruơng-áo.

Tôi nói :

— Quần áo thì cứ để tôi xếp dọn lấy.

Cách-tư-thắc nói :

— Tôi đã là đầy tớ, thì cái nghĩa phải vậy, ông đi đỡ việc Phồn-hạ-thắc thế nào ?

Tôi nói :

— Có ở đây.

Cách-tư-thắc nói :

— Ông đã giáp mặt chưa ?

Tôi nói :

— Đã !

Cách-tư-thắc lại hỏi :

— Hắn có nói cho ông biết hắn đi việc gì không ?

Tôi nói :

— Lúc nàng thoạt thấy tôi, thì nàng rất là kinh-ngạc. Kịp đến khi tôi hỏi, nàng mới nói rằng nàng về.

Cách-tư-thắc ngẫm nghĩ hồi lâu, rồi nói :

— Người kế-mẫu nàng, có phải thực là người nước Mỹ không ? Xưa nay ông có biết nàng có bà kế-mẫu nào không ?

Tôi nói :

— Không ! Gia thế nhà nàng thế nào, hoặc giả ông có tường hơn tôi chăng, sao ông không bảo cho tôi biết ?

Cách-tư-thắc nói :

— Bản ấn ngẫm đã dọn rồi đấy, ông nên đi đi thôi, không có trễ giờ ! ông phải tiếp kiến Phồn-hạ-thắc mới được, nhưng cũng phải nên liệu đấy, chớ có đường-đột tự tiện.

Tôi nói :

— Được ! Tôi xin tùy cơ !

CHƯƠNG THỨ XXI

Tôi ngồi ở giữa bàn, về bên phía tay phải. Đồng bàn có một người nước Anh, sang buôn bán bên Mỹ, còn người nữa thì là một mụ lão-âu, và một cô con gái chưa chồng. Tôi không tiếp chuyện với hai người ấy, mắt chỉ chăm chăm nhìn cái người tôi muốn nhìn mà thôi, song nàng Phồn-hạ-thắc lại cũng với bọn người nhà, ngồi riêng một cái bàn nhỏ. Ngồi trên nhất là một người con trai, tôi không biết người ấy là ai, hoặc giả chính người ấy là người mà Cách-tư-thắc gọi là Ngõa-luân-đình đấy chăng biết. Người xương xương người, mà dong dỏng cao, rau đen vành ngược, đeo kính một mắt, bước bằng cái dây thao thâm. Bên tay phải thì có một người đàn bà ngồi, người ấy tức là người vừa mới hỏi thăm số phòng hồi nãy, Minh vận một bộ áo mùi thâm, không hoa mỹ mà rất có vẻ trang nhã. Tóc bới thì rất khéo, bông nhoáng có thể soi gương được. Trừ nàng Phồn-hạ-thắc ra, lại còn có hai người con gái nữa, chứng như là con bà kế-mẫu sinh ra thì phải, nhưng chỗ ngồi đó không trông rõ mặt, chỉ thấy một bên má mà thôi. Xem chừng ăn uống cũng không mấy, mà ai nói cũng không thấy trả lời. Đói khi thấy tựa lưng vào ghế, rồi chốc chốc lại quay đầu lại, dường như tìm kiếm vật chi. Lại một lần, đưa mắt nhìn tôi, rồi tủm tỉm cười. Người kế-mẫu ngồi đó, ghé tai nói nhỏ, không biết là nói gì, hay là nói chuyện lối đấy chẳng biết. Nói xong, liền bỏ kính ra, rồi nhìn tôi trừng trừng. Nhìn chán rồi lại nói thầm với người con gái. Tôi thì chẳng biết ra làm sao cả. Ngồi ăn cũng khá lâu, ai nấy đều có vẻ hòa nhã, duy có Ngõa-luân-đình thì tựa hồ như trong lòng có điều lo nghĩ, nên vẻ mặt kém tươi. Phồn-hạ-thắc thì chốc chốc lại hỏi han trò chuyện, dường như có ý mị người người kia, cả đến hai người con gái cũng thế, song có điều không được ăn cần khẩn-khoản lắm như bà mẹ mà thôi. . .

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bồ-đào:

«TONIQUE TONKINOIS»

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chỉ phê rằng:

Chiếu nay đại được phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước tạo phê thị gửi cho qui được phòng chế-dùng đổ tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

[illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

việc đê-điều, sự tuần phòng rất là tiện. Đi lại thì có bến đò Tiêu-xá, bến đò Hôm, lại còn ích lợi cho dân về sau nữa, là vì đấy có cái chợ gọi là chợ Đại cũng khá to. Thật là trên chợ dưới bến, chắc nơi ấy sẽ trở lên một nơi phồn-hoa đô hội, sự buôn bán của dân sẽ nhờ thế mà một ngày một tiến bộ hơn lên.

Tự-thiều-Quang lai cảo

HƯNG-YÊN

Ai tín. — Bản quán được tin buồn rằng cụ Ine Trùm-Trực là thân-mẫu ông Hoàng-văn-Tuân nguyên nghị-viên bản tỉnh tạ thế ngày 19 décembre hồi 10 giờ sáng tại quý xã ở phố Hậu-trường. Cụ năm nay hưởng thọ 74 tuổi.

Đến sáng 21 décembre thì rước linh cữu vào nhà-thờ làm lễ cầu-nguyện rồi an-táng tại trại Cựu-thành.

Bản quán có lời kính viếng cụ và chia buồn với ông nghị Tuân cùng quý-quyến.

LỜI CÁO-PHÓ

Chúng tôi có sự thương-tiếc và đau đớn mà cáo phó để các quan, các ông, các bà biết rằng: thân mẫu, tổ mẫu, chúng tôi là:

Ine TRÙM-TRỰC

hưởng thọ 74 tuổi, đã tạ thế tại tệ-xá chúng tôi, ở phố tỉnh, Hưng-yên, đã được chịu đủ các phép Sacramento ngày 12 tháng 11, năm Quí-hợi, 19 décembre 1923, 10 giờ rưỡi sáng, chúng tôi đã định đến ngày 14 tháng Annam, (21 décembre 1923) 8 giờ sáng; rước linh cữu đến nhà thờ tỉnh Hưng-yên làm lễ cầu-nguyện, rồi rước ra an-táng tại trại chúng tôi ở Cựu-thành tỉnh Hưng-yên.

Xin các quan, các ông, các bà nhớ cầu-nguyện cho linh hồn Ine.

Trưởng-hôn: Hoàng-thị-Trị,

Nam-tử: Hoàng-văn-Tuân hưu-trí sử tòa phán sự và vợ,

Nữ tử: Hoàng-thị-Vóc, chồng và các con

Hoàng-thị-Nhiêu và các con,

Tôn: Hoàng-hy-Tuấn, Đông-pháp Y-tế viện dược-y,

Hoàng-nhật-Tăng,

Hoàng-cao-Tặng,

Hoàng-đức-Tiệm,

Hoàng-minh-Tuynh,

Hoàng-tư-Tích,

Hoàng-thị-Phước, và chồng cùng các con, cùng cháu,

Hoàng-thị-Nghiêm chồng và các con,

Hoàng-thị-Yến, chồng và con,

Đích tằng tôn: Hoàng-văn-Hiến và vợ,

Hoàng-hữu-Đạo,

Hoàng-đức-Cường,

Hoàng-văn-Sử,

Hoàng-văn-Sư,

Hoàng-thị-Liễu và chồng,

Huyền tôn: Hoàng-văn-Hiền.

Đồng gia bái

Lời đăng trình này xin thay về giấy cáo phó

PHỦ-LÝ

Cướp. — Đêm thứ hai, năm đứa gian-nhân mang gậy, phá cửa vào nhà M. Công là cựu chiến-binh ở xóm nhà thờ, lấy mất một hòm quần áo, đồ vật đáng giá chừng vài chục bạc.

Mất cả hai đạo sắc, một cái giấy đi tàu và một cái giấy lương hưu-trí. Đến sáng ngày sở Cẩm đã đến khám và làm biên-bản.

Ở trong thành-phố mà quân này còn dám táo gan như thế, huống chi ở những nơi hẻo lánh thì còn giữ sao được miếng mà ăn, bây giờ đã gần đến tháng củ-mật rồi đấy, những nhà có trách nhiệm tuần phòng thiết-tưởng cũng nên gia công hơn một chút thì phải.

SƠN-LA

Tòa án đệ nhất cấp. — M. Ng-tinh-Thất thừa-phái hạng năm tại châu Mai-sơn (Sơn-la) nay kiêm chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp ở châu ấy.

THÁI-BÌNH

Hỉ tín. — Có tin rằng đến ngày 30 décembre này M. Đỗ-đăng-Dung là bào-đệ M. Đỗ-đăng-Phan thầy thuốc, sẽ kết hôn với cô Lê-thị Hồ là lệnh-ái M. Lê-lợi-Hoa.

Vậy có lời mừng tân lang và tân giai nhân.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Sở Hỏa-xa Đông-hà Ngân-sơn — Một kỳ báo trước, bản-báo đã được tin rằng quan chánh sở Hỏa-xa về khoảng đường thứ ba (3e arrondissement) từ Đông-hà đến Ngân-sơn là M. Courteau đổi đi Vinh sung chức chánh sở Hỏa-xa khoảng đường thứ nhất (1er arrondissement) từ Vinh đến Tân-ấp và khoảng đường thứ tư từ Vinh sang Lào (4e arrondissement).

Nay đã có nghị-định cử M. Lallement sung chức chánh sở Hỏa-xa Đông-hà-Ngân-sơn thay cho M. Courteau.

Tin về nông-vụ. — Mùa tháng mười này, hiện nay đã thu-hoạch xong rồi; cứ chiếu như lời bẩm tỉnh của các phủ, huyện và hỏi ở các nông-gia thì vụ lúa này thua thiệt hết bốn phần mười, vì rằng kỳ tháng bảy trời nắng luôn, không được trận mưa nào thấm thía, thành thử đương lúc chẹn lúa còn non, gặp phải hạn hán tiêu-khô đi nhiều, tổn-thương rất lớn.

Mùa tuy mất, song nhân dân vẫn no đủ, giá lúa không cao lên là vì mấy mùa trước được phong-nẫm luôn, gia-dĩ không xuất-khẩu mấy tý, lúa còn đọng lại, cũng đủ cung-cấp đến mùa sang năm.

Trẻ con đi xe đạp. — Trước đây đã nói ít lâu nay trong thành phố Đồng-hới mới phát-sinh ra cái «dịch xe-đạp» mà sức truyền-nhiễm rất mạnh. Quả thật thế, nay nó đã truyền-nhiễm đến lũ trẻ con rồi. Ta có ý xét, bất kỳ lúc nào ở các khoảng đường rộng rãi, thế nào cũng có một vài cái xe đạp, xúm đen xúm đỏ mươi lăm đứa trẻ con, cùng nhau tập đi, chúng nó làm huyên-náo rầm rĩ, chốc lại thấy cái xe vập ra, đứa trẻ té nhào xuống, cứ thế mãi suốt ngày, bất kỳ mưa nắng chúng vẫn giơ đầu ra giữa trời, hết đứa này rồi đến đứa khác, luân-chuyền nhau hoài, đến tắt mặt trời mới thôi, xem bộ say-mê lắm.

Có một điều chướng quá, là cả đến lũ trẻ làm thân tôi đòi cũng sinh tập xe đạp nữa, rõ thật kỳ-khôi; cứ chiều chiều lại, thường thấy năm bảy chiếc xe đạp nhanh như tên bắn, trên xe ngất ngưởng ngồi mấy đứa trẻ con; có lúc chúng nó lại khoe tài, nào là buông cả hai tay, nào là ngồi vắt chân lên xe, tiếng chuông rung liên thanh, tiếng ếp om sòm, lắm cái bộ dạng rất khả-ố!

Chúng nó đi xe đạp như thế, thật có phần nguy-hiểm đến tính mệnh lắm thay.

TOURANE

Cái tổ cờ bạc — Ai đi ngang qua cái nhà vô chủ ở trên bãi cát bên cạnh rừng thông, gần biển kia, thường ngày nào cũng thấy một vài cái xe cao-su đứng chờ ai, hoặc kéo lại kéo qua lững thững phía trước ngõ nhà ấy. Lại ở trong cái lều tranh kia, bình như vô nghệ nghiệp, cũng thấy đông người thường ngày tụ hộp chật ních cả nhà.

Hai chỗ ấy là gì? Đấy chính là chỗ chứa gá cờ bạc vậy. Quái sao, ở giữa đường cái mà chúng dám thị thường như kia.

Ngày nào cũng như ngày nào, những con bạc hết họp trong cái lều tranh ấy, lại đến tụ trong cái nhà vô chủ kia, không thì lại ra nhóm ở dưới rừng thông nọ. Chỗ rừng thông ấy nguyên là chỗ chơi mát của cái nhà do trong tiết hạ-thiên, tiếc thay cái chỗ thanh vắng mát-mẻ của người ta, những phường trai gái con nhà mất dạy đã làm thành nơi xú-uế. Đã vậy mà nay chúng lại còn làm một sự xú-uế hơn nữa, là tụ nhau đánh bạc, đánh bài ở ngay cái chỗ xú-uế ấy, mà nào có phải chỉ rặt những đồ vô giáo-dục xưa nay vốn sinh nhai về cái nghề hèn mạt ấy thì ai còn nỡ trách móc làm chi, chỉ ngặt có một điều là cái xó nớ, mà cũng có ông này bà khác đâm đầu vào nữa, ấy mới thật lạ chớ.

A. B. lai cảo.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc kiến

Chủ nhân: DƯƠNG-BÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.

2095

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẢN

soạn

Giá 0$80 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Xin nói để các qui-khách biết rằng, tối thứ bảy 22 décembre 1923 này diễn lại tích:

CHU MÃI THẦN

Tích này mới diễn tháng trước, các ngài đi xem ai cũng chịu cho là hay vì từ đầu đến cuối, toàn tinh giọng hát chèo, lại có cả giọng ca Huế nữa.

Lần này các vai đào kép muốn phô tài, tình nguyện hết sức ra trò, vì đã ghim vai nào vai ấy, để hiến qui khách một cuộc hoàn toàn đích đáng.

Tối thứ năm 20 décembre 1923

THƯ-QUÁN HỘI LƯƠNG-DUYÊN

Dở hay đến chốn công-đường.
Ra tay hiệp-sĩ nạt phường ô-quan.
Đoạn rồi kẻ bắc người nam.
Rồng mây cá nước vẻ-vang có ngày.

Tối thứ sáu 21 décembre 1923

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

TỪ-THỨC NHẬP THIÊN THAI

(Hát chèo)

Tích thứ hai:

CAO-LŨNG PHÁ THIẾT HỎA XA

(Trẻ-con diễn)

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

2094. Y. M. GRENÈS.

CÓ NHÀ BÁN

Phố Hai Tượng, số 2, (đằng sau nhà cô Bé-tý, phố hàng Bạc).

Ai muốn mua, thì hỏi ở đấy.

3736

MỘT LỜI KHUYÊN BẢO RẤT TỐT

Nếu thấy ai mắc phải bệnh xuyễn, bệnh ho [illegible] nên mách người ta dùng thuốc «REMÈDE d'ABYSSINIE EXIBARD». thuốc bột thuốc vấn thành điếu, thuốc từng lá để hút cũng như dùng điếu cạn mà hút vậy.

Thuốc này đã từng được thưởng nhiều hạng Médaille vàng và bạc. Thuốc này các lương-y ai cũng lấy làm hiệu-nghiệm. Mỗi năm chữa được đến hàng nghìn người khỏi bệnh.

Gởi bán tại BLANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

68, Rue des Cantonnais, 68

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như the, nuyễn, lĩnh, lụa, hàng, quế, sâm, [illegible] và hàng Saigon như lĩnh, the, sâm [illegible].

Nay mới có đủ các màu, láng thâm, [illegible] đều và đất màn rộng khổ. Nhưng hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.

2810 Cẩn-bạch

YU-WO-TSEONG

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rầy đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

«Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.»

Nay kính,

ED. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

THUẬN-THÀNH

BOTTIER — CHAPELIER

HANOI — 7, Rue des Caisses, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí-khách chiếu-cố.

2096 Chủ-hiệu: NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

Số 16

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất ly-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Các quan thấy nàng *Sơn-đại* là một đứa con gái hãy còn nhỏ tuổi mà sắc sảo như thế, ai nấy đều quên hết cái lòng đố-kị, lại cùng nhau khen-ngợi là kẻ kỳ-tài. Khi nàng *Sơn-đại* làm xong bài « *Ngũ-sắc-vân-phú* » rồi, các quan lại đều đứng dậy xúm lại cùng xem.

Xem thấy một câu mở đầu rằng: « *Việt tự Nữ-oa-thị luyện ngũ-sắc thạch dĩ bổ thiên* » ai nấy đều tấm-tắc khen-ngợi rằng:

- Chỉ một câu khởi đầu ấy cũng đủ là kỳ-dật đáng sợ vậy!

Đọc đến mấy câu dưới thì lại càng khen-ngợi vô cùng mà rằng:

— Thật là kỳ-tài! nữ-thần-đồng! nữ thần-đồng!

Đến khi đọc xong bài phú thì *Hạ-chi-trung* lầm-nhầm gật đầu mà khen-ngợi rằng:

Vương-tử *An* thuở xưa làm bài « *Đằng-vương-các tự* » cũng vị-tất đã được mẫn-tiệp như thế, tôi không thể nào địch nổi, đành phải xếp bút chịu thua vậy.

Triệu-công thấy mọi người đều cam lòng chịu phục, lại càng cả cười mà rằng:

— Cứ xem như thế thì thánh-thượng thật có con mắt tinh đời! mau mau đệ trình.

Bấy giờ chỉ có *Đậu-quốc-nhất* nét mặt lầm lầm, hết đỏ lại xám, nín lặng không nói câu gì. Khi truyền-đề-viên đã phi ngựa đi rồi, *Triệu-công* lại hỏi tả hữu rằng:

— Bây giờ là giờ chi rồi?

Tả, hữu bẩm:

Bây giờ là cuối *ngọ* đầu *mùi*.

Triệu-công liền nói với mọi người rằng:

— Cứ lấy thời-giờ mà nói thì cũng chưa chậm, liệt-vị tiên-sinh có làm nữa hay thôi?

Hạ-chi-trung và *Bốc-kỳ-thông* đồng-thanh mà đáp rằng:

— Học-vấn tài-tình, không thể kiểu cưỡng được! Bây giờ chúng tôi cố viết cho thành bài thì cũng chẳng khó gì, nhưng chỉ sợ dẫu viết thành bài, vị-tất được bằng những lời văn cẩm-tú của *Sơn* tiểu-thư, chẳng thà đành chịu nhận tội với thánh-thượng vậy.

Triệu-công nói:

— Như thế lại là cao-kiến! tất thánh-thượng cũng chẳng chấp trách nào!

Mọi người còn đang trò-chuyện thì đề-mục thứ năm đã đưa đến. Trong có 10 câu hỏi về sử-ký. *Chu-công-mộng* tiếp được đề-mục thì trong 10 câu chỉ lõm-bõm nhớ được giăm câu. Không ngờ nàng *Sơn-đại* là một bậc nữ-thần-đồng, cái tính ký-ức của nàng cũng khác thường. Nàng đã nhớ được phân-minh mà cầm bút viết trả lời từng câu một.

Khi nàng *Sơn-đại* viết xong, đứng dậy nói với các quan rằng:

— Mọi bài thơ phú thì mỗi người một ý, dẫu xem cũng không hề chi, còn mấy câu hỏi về sử-ký này thì thiết tưởng cần phải giữ kín.

Triệu-công nói:

— Tiểu-thư nói rất phải! Nhưng chỉ giấu một mình *Chu* tiên sinh mà thôi, còn chúng tôi đây dẫu xem cũng không hề chi.

Nàng *Sơn-đại* vâng mệnh, đệ trình mấy câu trả lời. Các quan xúm lại xem thì trong 10 câu hỏi ấy, nàng trả lời thành một bài thơ thất-ngôn cổ-phong. Câu nào cũng trả lời được rõ ràng minh bạch, không quên một câu nào.

Các quan xem xong, đều kinh-ngạc mà rằng:

— Tài đã mẫn-tiệp hơn người mà học lại yêm bác như thế, thật xứng đáng là một bậc tài-nữ vậy.

Chu-công-mộng nghe thấy mọi người đều khen ngợi nàng *Sơn-đại*, liền đứng dậy mà thưa rằng:

– Tôi nay quả không nhớ hết, vậy xin chịu thua! Nếu *Sơn* tiểu-thư đã làm xong rồi, xin cứ cho xem một chút.

Triệu-công nói:

— Nếu chịu thua rồi thì mời ngài lại xem

Chu-công-mộng xem xong, tấm-tắc khen ngợi mà rằng:

– Thật là tài-nữ! Thật là tài-nữ! Chúng tôi không thể nào sánh kịp!

Triệu-công lại hỏi:

Bây giờ là giờ gì rồi?

Tả, hữu bẩm:

– Bây giờ là giờ *mùi*.

Triệu-công nói:

— Khảo-thi đã xong rồi thì ta nên tuân chỉ hồi-tấu. Bài này cũng bất-tất phải truyền đệ nữa, để chúng ta hồi tấu, sẽ đem dâng một thể.

Chu-công-mộng nói với bọn *Hạ-chi-trung* rằng:

— Tài học không thể kiểu cưỡng được! nay đã khảo-thi xong rồi, âu là chúng ta đành chịu xin nhận tội với thánh-thượng. Chớ có cãi gượng mà lại thêm bị người quở-trách.

Bọn *Hạ-chi-trung* đều nói:

— *Chu* tiên-sinh nói rất phải!

Nói xong, mọi người đều đứng dậy sắp đi, bỗng thấy *Đậu-quốc-nhất* ngăn lại mà bảo rằng.

— Khoan đã! các ngài chớ đi vội. Còn có một việc khả-nghi, ta nên khảo-cứu.

Các quan đều kinh-ngạc mà hỏi rằng:

— Lại còn có việc gì khả-nghi nữa?

HỒI THỨ V

Bọn *Chu-công-mộng* thấy khảo-thi xong rồi, bảo nhau vào triều để nhận tội, *Đậu-quốc-nhất* vội-vàng ngăn lại mà rằng:

— Tài mẫn-tiệp thì đã đành rằng bẩm tính thông-minh, nhưng còn sách-vở tất tu phải học mới biết. Nay một người con gái mới lên 10 tuổi, dẫu rằng học tự năm lên 3 tuổi thì công phu đọc sách, cũng mới được có 7 năm nay, có lẽ nào thơ-văn cầm bút viết ngay, mà sách vở cũng không cần phải nghĩ, lại trả lời được đâu ra đấy, không sai một chút nào. Việc này tất là thiên-tử quá bề sủng-ái, hoặc là *Sơn* thượng-thư khéo đường quan-thông, cho đề-mục trước mà làm bài sẵn, vậy nên mới được như thế, chứ nếu bảo rằng thật tự nàng cầm bút viết ngay được thì dẫu chém đầu mổ bụng tôi, tôi cũng quyết không tin.

Bọn *Hạ-chi-trung* nghe lời, ngẫm-nghĩ một chút rồi nói:

— *Đậu* tiên-sinh nói cũng có lẽ! Thiên-hạ văn-chương thì tất phải do khoa-giáp, mà khoa-giáp hùng-tài thì tất phải do Hàn-lâm, nay cả tòa Hàn-lâm không thể điều-đối được, mà một người con gái nhỏ tuổi, đã điều-đối được phân-minh như thế, thật là một việc khả-nghi, xin hội-đồng củ-sát tâu-trình cho.

Sơn-hiển-nhân cãi rằng:

— Thiên-tử sủng-ái, có lẽ nào chỉ sủng-ái riêng một mình lão-phu này, nếu bảo lão-phu quan-thông thì chẳng lẽ lão-phu lại quan-thông được với thiên-tử!...

(Còn nữa).

SỞ BINH LƯƠNG COI CÁC ĐẠO BINH THUỘC-ĐỊA

Phòng Phó binh-lương thứ ba

Hanoi

Yết-thị gọi đấu giá

Đến ngày 27 Décembre 1923, hồi 10 giờ sáng, tại phòng Phó Binh-lương thứ ba, Hanoi sẽ nhận giấy đấu, gửi riêng từng thứ một, để đấu-giá :

1° Về việc may mặc cho nhà binh, cần dùng cho kho y-phục, Hanoi.

2 Về việc nộp các thứ cần dùng cho kho ấy.

Mỗi việc thầu kể trên này phải nộp riêng.

Tiền ký-quĩ tạm định là : 50 $ 00

Sổ điều-lệ về việc thầu này, ai nấy có thể đến phòng Phó Binh-lương thứ ba và kho chánh ở Hanoi mà xem cũng được.

Hanoi, ngày 19 Décembre 1923.

Quan Phó Binh-lương coi phòng Phó Binh-lương thứ ba,

Ký tên : LIPPMANN.

CỨ MỖI NGÀY
lại uống
MỘT VIÊN THUỐC HƯỚU
CỦA ÔNG
Lương-y DEHAUT
uống trước khi dùng cơm,
thì CHẮC BẰNG KHỎE MẠNH LUÔN
và được ngừa các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra.
Thuốc hướu này trị các chứng bịnh :
NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU,
NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT,
KHÔNG THƯ THỚI.
BÁN TẠI Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

CẢM mới và cũ, HO
HO RAN NGỰC
trở tuyệt nhờ bởi
Solution Pautauberge
uống bổ PHỔI và ngừa bịnh HO LAO
Giá mỗi chai bốn quan
L. PAUTAUBERGE,

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm Hanoi, giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Chuong-Quay-Lam, 28, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thảo khả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Đại cơ-khí-xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bè, N° 65.

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING.
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

BÁN ĐỒN-ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong. 3726

Bệnh hen

Dùng thuốc hít và thuốc nhỏ trị chứng hô và chứng ngạt. **ESPIC**
21,25 một hộp. Bán tại tất cả các hàng Bào-chế và tại phố St Lazare, số 28, Paris.
Nên nhận nhãn hiệu J. ESPIC ở trên đầu chữ.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách xin đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không hưởng có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng tơ lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : **Hiệu NAM-THỊNH**

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

防海內河

正號金泰獅名茶子

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI** số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, đã được nhiều quý-khách ngợi khen chè của bản-hiệu thật là hảo hạng, uống rất thơm, vì bản hiệu được nhiều quý-khách có lòng tin đến mua nhiều cho.

Vậy bản-hiệu mở thêm một hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3, để tiện cho Quý-khách lại mua, và nhân buổi đầu bán ở Hanoi, bản-hiệu có tăng thêm trong một tháng kể từ ngày 15 tháng 10 ta, các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến hiệu mua từ 1 gói 2 lang trở lên thì bản-hiệu xin tặng riêng một gói chè rất quí ở bản-hiệu để đa tạ các ngài đã có lòng nhiệt-thành với bản-hiệu, sau này xin quý-khách có mua chè, nên nhận kỹ các hiệu chè của bản-hiệu như sau này :

KIM-THÁI hiệu sư-tử ; **CÔNG-THÁI** hiệu kỳ-lân và **LÂM-MẬU**, tam-bỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Xin nhận cho kỹ, kẻo mua lầm chè hiệu khác thì sẽ sai như lời bản-hiệu đã nói ở trên, các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140 — Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

本代行華泰號
經兵寶獅名
營德真牌茶
各第一金子
處號總正號
請以恕不
認利驗人
有偽名街
海陸今愛
子君再百
嘱認明門
茶買天十
藏各店號
認準在開
省河僱
有內多

Ở đâu bán thuốc lào ngon mà hạ-giá ??

Bản-hiệu chuyên-nghiệm về nghề thuốc-lào đã lâu năm, đâu đâu cũng từng biết tiếng.

Kẹn toàn thuốc ngon, êm-giọng, không sóc mà lại thơm-tho! Gởi hàng đi khắp mọi nơi bằng cách giao-ngân lĩnh-hóa.

KÍNH-CÁO

Đại-lý hiệu Hoành-Phát

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bồ, Hanoi, 3052

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, hàng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Dù khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt tiền trước thì bản-hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi. 3764

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xay-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cải vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới đau khỏi được phục-sức, trị được bệnh huyết suy, bệnh sốt rét cùng bệnh mệt nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

Hiệu GUIONEAUD FRÈRES

HANOI — HAIPHONG

Đừng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông-pháp

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. **Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.**

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi tới. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 3053

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

醾補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì nếm một cốc con

每時食者喱每食喱沒喱醾歐咳精

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây

Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông Hock-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hàng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110. 2080

NƯỚC HOA THƠM

CỐ BA

PACHOD Frères & Cie LYON

3055

LAXO SODYL

Một thứ hạt gập chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

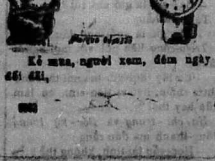
59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八十四門衙衙行內幻京東

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng này nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa cả lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến kẻo hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đến ngay đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi,

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)